

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista annetun lain, tietoturvallisuuden arviointilaitoksista annetun lain sekä turvallisuusselvityslain muuttamisesta

LAUSUNTOTIIVISTELMÄ
VALTIOVARAINMINISTERIÖ

KUVAILULEHTI

Julkaisija	Valtiovarainministeriö
VAHVA-diaarinumero	VN/36127/2023
Muiston nimi	Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista annetun lain, tietoturvallisuuden arviointilaitoksista annetun lain sekä turvallisuusselvityslain muuttamisesta
Päivämäärä	27.2.2026
Laatija	tietohallintoneuvos Tuija Kuusisto

Sisällys

1.	Johdanto	3
2.	Yhteenveto	4
3.	Laki viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista	5
3.1.	Huomiot varautumisen arvioinnista	5
3.2.	Huomiot arviointimenettelyistä sekä arviointivelvollisuuksista ja niiden vaikutuksista	6
3.3.	Huomiot tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksien muutoksista	11
3.4.	Huomiot turvallisuuskriittisten ratkaisujen ja niiden valmistuksen arvioinnista	13
3.5.	Huomiot ehdotetuista siirtymäsäännöksistä ja -ajoista	14
3.6.	Muut arviointilakia koskevat huomiot	15
4.	Laki tietoturvallisuuden arviointilaitoksista	18
4.1.	Huomiot tietoturvallisuuden arviointilaitosten luotettavuuden varmistamisesta	18
4.2.	Huomiot tietoturvallisuuden arviointilaitosten lisäpätevyyksien hyväksymisprosessista	19
4.3.	Muut arviointilaitoslakia koskevat huomiot	20
5.	Vaikutustenarviointi	23

1. Johdanto

Valtiovarainministeriö asetti 22.2.2024 tietojärjestelmien vaatimustenmukaisuuden arvioinnin ajantasaistamisen ja tehostamisen työryhmän toimikaudeksi 1.3.2024–31.12.2025 (VN/36127/2023). Työryhmän tavoitteena oli arvioida nykyisen arviointilainsäädännön ajantasaistamistarpeet ja arviointien tehostamiskeinot ottaen huomioon itsearviointien hyödyntämisen tarjoamat mahdollisuudet, kustannustehokkuus ja toimintaympäristön muutokset.

Työryhmän tehtävät jaettiin kahteen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa työryhmä valmisteli Tietojärjestelmien tietoturvallisuuden ja varautumisen vaatimustenmukaisuuden arvioinnin nykytila-arvio ja kehittämisehdotukset -raportin, joka valmistui 12.12.2024. Ensimmäisen vaiheen raportista järjestettiin sidosryhmätilaisuus julkiselle hallinnolle ja elinkeinoelämälle 21.11.2024.

Yhteiskunnan uudistamisen ministerityöryhmä käsitteli 7.3.2025 työryhmän ensimmäisen vaiheen raportissa esitetyjä säädösvalmistekohteita. Tähän perustuen työryhmä valmisteli lainsäädännön muutosehdotukset hallituksen esityksen muotoon. Työryhmän hallituksen esityksen luonnos valmistui 23.9.2025. Esitykseen sisältyviä lainsäädännön muutosehdotuksia käsiteltiin työryhmän julkiselle hallinnolle 9.9.2025 ja yritysten edustajille 11.9.2025 järjestetyissä sidosryhmätilaisuuksissa. Sidosryhmätilaisuuksiin osallistui noin 220 julkisen hallinnon ja 30 yritysten edustajaa.

Työryhmän valmisteleman hallituksen esityksen luonnoksen pohjalta valtiovarainministeriössä valmisteltiin virkatyönä osin muokattu hallituksen esityksen luonnos, joka kuitenkin asiasisällöltään noudatti työryhmän tekemiä ehdotuksia. Tämä hallituksen esityksen luonnos oli lausuntokierroksella 27.11.2025-23.1.2026. Lausuntoja saapui yhteensä 67 kappaletta, joista 7 kappaletta ilmoitti, ettei anna lausuntoa ja 5 kappaletta, ettei niillä ole lausuttavaa.

Lausuntopalveluun jätetyt lausunnot ja kaikkien lausuntojen tiivistelmä ovat julkisessa palvelussa osoitteessa <https://vm.fi/hankkeet> tunnuksella VM167:00/2023.

2. Yhteenveto

Yleisvaikutelma lausunnoista on, että esitystä kannatettiin. Ehdotuksia pidettiin ajankohtaisena ja perusteltuna, ja niiden katsottiin vastaavan turvallisuusympäristön muutoksiin. Arviointien saatavuuden parantaminen, arviointimenettelyjen selkeyttäminen ja varautumisen arvioinnin tuominen tietoturvallisuuden arvioinnin rinnalle olivat laajasti kannatettuja tavoitteita. Valtionhallinnon viranomaisten palautteessa nousi ennakkoidusti esiin huoli mahdollisista arviointivelvollisuuksien aiheuttamista kasvavista resurssitarpeista.

Useassa lausuntopalautteessa nostettiin esiin itsearviointien mahdollistama joustavampi arviointi, mutta todettiin myös, että itsearviointien teettäminen edellyttää tarkempaa ohjeistusta esimerkiksi niiden laajuuden ja tarkkuuden osalta. Itsearviointien lisäksi lausuntopalautteessa toivottiin ohjeistusta etenkin varautumisen arvioinnista ja kriteeristöä sekä arviointipalvelujen hankkimisesta palvelutarjoajilta.

Kuntaliiton lausunnossa todetaan, että esityksen vaikutukset kuntiin ovat pieniä, koska valtionhallinnon viranomaisten kunnille jakamia TL I - III tasoisia tietoja tulee kuntien käsiteltäväksi hyvin vähän. Hyvinvointialueiden osalta Etelä-Karjalan hyvinvointialue kannatti sitä, että soveltamisalan laajentamista ei ulotettaisi kuntiin ja hyvinvointialueisiin, sillä laajentaminen aiheuttaisi kustannusten nousua.

Eduskunnan oikeusasiamiehen, Oikeuskanslerin viraston ja Pohjois-Karjalan käräjäoikeuden lausunnoissa nostettiin esiin, että esityksessä tulisi huomioida ylimpien laillisuusvalvojen, eduskunnan virastojen ja tuomioistuinten valtiosääntöinen erityisasema. Suojelupoliisi esitti lausunnossaan itselleen arviointiviranomaisen asemaa sillä perusteella, että sen tietojärjestelmät sisältävät erittäin sensitiivistä ja arkaluonteista sisältöä.

Oikeusministeriön lausunnossa esitettiin tarkennuksia henkilötietojen suojaa koskevien vaikutusten arviointiin ja tietosuojaa-asetuksen kansallisen liikkumavaran käytön arviointiin sekä arviointilain 3 d, 4, 4 b, 6 ja 7 a §:iin sekä arviointilaitoslain 5, 7, 13 §:iin. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen lausunnossa esitettiin tarkennuksia arviointilaitoslain 5§:n viranomaiskuulemisen laajuuteen ja rooliin. Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston sekä liikenne ja viestintäministeriön lausunnoissa esitettiin tarkennuksia, merkittävämpänä näistä arviointilain 6 §:ssä esitettyjen tarkastusoikeuksien laajentaminen koskemaan Pääesikunnan määrättyä turvallisuusviranomaista sen hoitaessa tehtävää ehdotetun 4 b §:n 2 momentin mukaisesti.

Lausuntopalautteessa tehtiin myös joitakin uusia esityksiä koskien esimerkiksi ehdotettujen arviointilain 3–3 c §:n selkeyttä, arviointiraporttien toimittamista, ehdotetun arviointilain 8 c §:n mukaisen luettelon julkisutta sekä arviointien tekemisen riskiarvioinnin sitomista myös muihin kriteereihin kuin turvallisuusluokkiin. FINAS-akkreditointipalvelu esitti tarkennustarpeita ehdotetun arviointilaitoslain 7 §:n ja 5 §:n perusteluiden osalta.

3. Laki viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista

3.1. Huomiot varautumisen arvioinnista

Ehdotetusta soveltamisalan laajenemisesta varautumisen arviointiin sekä muutoksen mahdollisista vaikutuksista lausui 34 organisaatiota. Suurin osa organisaatioista (liikenne- ja viestintäministeriö, sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, Oikeusrekisterikeskus, Rikosseuraamuslaitos, Huoltovarmuuskeskus, Digi- ja väestötietovirasto, Tulli, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon keskus Palkeet, Verohallinto, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Poliisihallitus, Maanmittauslaitos, Luonnonvarakeskus, Työterveyslaitos, KEHA-keskus, Suomen Kuntaliitto ry, Helsingin kaupunki, Maahanmuuttovirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Suomen Erillisverkot Oy, Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Helsingin kaupunki, Raision kaupunki, Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry, Into Certification Oy, KPMG Oy Ab) pitivät varautumisen tuomista arviointilain piiriin lähtökohtaisesti kannatettavana.

Sisäministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö pitivät arvioinnin laajentamista varautumisen arviointiin kannatettavana ja tarpeellisena muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Verohallinto kannatti muutosta ja totesi, että muutos varmistaisi kriittisten palveluiden turvaamista ja häiriöhallintaa. Maanmittauslaitos ja Ulosotto- ja syyttämislaitos kannattivat muutosta ja totesivat, että soveltamisalan laajentaminen selkeyttää velvoitteita. Rikosseuraamuslaitos, Tulli ja Maanmittauslaitos nostivat esille, että muutos parantaa varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan yhdenmukaisuutta. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ja Digi- ja väestötietovirasto pitivät perusteltuna lain laajentamista varautumisen arviointiin ja varautumisen arvioinnin tekijän ja kohteen riskiperustaista valintaa. Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry kannatti muutosta ja näki sen vahvistavan koko julkishallinnon kriisinkestävyttä.

Liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, Tulli, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori, Oikeusrekisterikeskus, Luonnonvarakeskus, Suomen Erillisverkot Oy, Into Certification Oy ja KPMG Oy Ab kannattivat varautumisen lisäämistä arviointilain piiriin, mutta painottivat, että varautumisen nykyinen ohjeistus ei ole yhdenmukainen eikä riittävä varautumisen arviointiin. Samoin Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ja Digi- ja väestötietovirasto nostivat esille, että tarvitaan johdonmukaisten ja tarkoituksenmukaisten yhteisten ohjeiden ja arviointiperusteiden kehittämistä. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom korosti, että arviointiperusteiden kehittäminen edellyttää arviointiviranomaisten ja muiden viranomaisten yhteistyötä.

Maanmittauslaitos korosti, että muutos lisää auditointi- ja testauskapasiteetin tarvetta sekä vaatii entistä tiiviimpää yhteistyötä eri sidosryhmien ja palveluntuottajien kanssa. KEHA-keskus kannatti varautumisen arviointia ja nosti esille, että organisaatioiden kypsyystaso ei välttämättä ole riittävä varautumisen arviointiin, jolloin organisaatioiden tulisi hankkia lisäresursseja. Tulli nosti esiin huolen siitä, että ilman lisäresursseja ja oikeanlaista osaamista vaarana on, että arviointien laatu ja vaikuttavuus kärsivät. Verohallinto korosti, että tulee kiinnittää huomiota valtionhallinnon organisaatioiden mahdollisesti lisääntyvään työmäärään ja seurata, ettei sääntely aiheuta päällekkäisyyttä suhteessa jo olemassa oleviin varautumis- ja tietoturvavelvoitteisiin. Työterveyslaitos kannatti varautumisen arviointia ja toi esille, että se tuottaa melkoisesti töitä viranomaisessa.

Liikenne- ja viestintäministeriö nosti esille huolen siitä, että soveltamisalan laajentaminen varautumisen arviointiin johtaa arviointiaikojen pidentymiseen. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom painotti, että varautumisen arvioinnin vaikutuksia kuvaa parhaiten seuraava lausuttavan hallituksen esitysluonnoksen toteamus: "Arviointiviranomaisten voimavarat vaikuttavat siihen, missä määrin varautumisen osaamista ja johdonmukaisia kriteerien valinnan ja tulkinnan sekä todentamisen käytäntöjä on mahdollista kehittää".

Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Suomen Kuntaliitto ry ja Raision kaupunki kannattivat lain soveltamisalan laajentamista varautumisen arviointiin. Etelä-Karjalan hyvinvointialue katsoi, että soveltamisalan laajeneminen varautumisen arviointiin tukee kokonaisturvallisuutta. Suomen Kuntaliitto ry näki, että toimintaympäristön muutokset edellyttävät julkisen hallinnon toimijoilta aiempaa vahvempaa varautumista normaaliolojen häiriöihin ja poikkeusoloihin. Raision kaupunki nosti esille, että hallituksen esitysluonnos korostaa viranomaisen omaa vastuuta riskienhallinnassa ja varautumisessa, mikä on kunnille olennaista.

Helsingin kaupunki kannatti lain soveltamisalan laajentamista varautumisen arviointiin ja nosti esiin tarpeen huomioida järjestelmien elinkaaren hallinta sekä monitoimijaympäristöjen erityispiirteet arvioinneissa.

Tuomioistuinvirasto painotti, että varautumisen menetelmät ja tarpeet lähtevät organisaation toiminnasta ja piti kannatettavana, että itsearviointin mahdollisuus on kirjattu lakiin. Tuomiosituinvirasto ja Syyttäjälaitos toivat esille huolen siitä, että lain soveltamisalan laajentaminen koskemaan varautumista voi johtaa tietojärjestelmien kustannusten nousuun sekä käyttöönottojen pitkittymiseen. Tuomioistuinvirasto ja Suomen Akatemia ehdottivat, että ulkopuolisen arvioinnin sijaan varautumista kehitettäisiin esimerkiksi harjoittelemalla.

3.2. Huomiot arviointimenettelyistä sekä arviointivelvollisuuksista ja niiden vaikutuksista

Yleistä

Ehdotetuista arviointimenettelyjä koskevista muutoksista sekä uusista viranomaisia koskevista arviointivelvollisuuksista ja niiden vaikutuksista organisaatiosi toimintaan (3–3 c §) lausui 42 organisaatiota. Pääosa organisaatioista (liikenne- ja viestintäministeriö, sisäministeriö, työ ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö, Huoltovarmuuskeskus, Syyttäjälaitos, Oikeusrekisterikeskus, Digi- ja väestötietovirasto, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori, Valtiokonttori, Verohallinto, Tulli, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Poliisihallitus, Maanmittauslaitos, Luonnonvarakeskus, Maahanmuuttovirasto, Väylävirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Ilmatieteen laitos, Työterveyslaitos, KEHA-keskus, Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Päijät-Hämeen hyvinvointialue, Suomen Kuntaliitto ry, Helsingin kaupunki, Kaarinan kaupunki, Teuvan kunta, Suomen Erillisverkot Oy, Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy) suhtautui myönteisesti arviointimenettelyjen uudistamista koskeviin muutoksiin ja uusiin viranomaisia koskeviin arviointivelvollisuuksiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Huoltovarmuuskeskus, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Digi- ja väestötietovirasto, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori, Väylävirasto, Poliisihallitus, Maahanmuuttovirasto, Luonnonvarakeskus ja KEHA-keskus pitivät ehdotuksia kannatettavina.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja Huoltovarmuuskeskus katsoivat, että arviointien lisäämisellä samoin kuin valtionhallinnon viranomaisille asetettavalla arviointivelvollisuudella on mahdollista saavuttaa korkeampi tietoturvallisuuden taso ja varautua paremmin erilaisiin tietoturvahäiriöihin ja -loukkauksiin. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom totesi, että arviointien tekeminen on tarpeellinen osa kansallisesta turvallisuudesta huolehtimisesta.

Väylävirasto arvioi muutosten sujuvoittavan arviointimenettelyjen toteuttamista. Maahanmuuttovirasto piti esitystä arviointimenettelyjä selkeyttävänä ja erittäin tarpeellisena. KEHA-keskus katsoi ehdotusten selkiyttävän aiemmin epäselviä lakivaatimuksia. Tulli ja Suomen Erillisverkot Oy pitivät myönteisenä, että esityksessä pyritään riskiperusteiseen lähestymistapaan ja arviointien oikeasuhtaisuuteen sekä keventämään menettelyjä erityisesti matalariskisissä kohteissa.

Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori ja Syyttäjälaitos katsoivat, että arviointien toteutuksen kustannustehokkuuden varmistamiseksi ja arviointien saatavuuden lisäämiseksi viranomaisella tulee olla mahdollisuus toteuttaa arviointi lakiesityksen mukaisesti itsearviointina tai palveluntarjoajan avulla, kun kyseessä on korkeintaan turvallisuusluokan IV järjestelmä.

Verohallinto piti ehdotettua sääntelyä hyvänä, koska se vahvistaisi arviointimenettelyjen yhtenäisyyttä ja siten mahdollisesti myös ennakoitavuutta määrittelemällä selkeät vaiheet ja säännöt järjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden ja varautumisen arvioinneille, mikä tukisi kykyä toteuttaa arvioinnit systemaattisesti ja parantaisi niiden vertailtavuutta eri järjestelmien välillä.

Sisäministeriö suhtautui esitettyihin muutoksiin myönteisesti ja nosti esille, että riskiperusteinen arviointi voisi olla ehdotettua laajemmin tarpeen yleisen turvallisuuden ja väestönsuojelun kannalta välttämättömiin järjestelmiin riippumatta turvallisuusluokista.

Valtiokonttori piti esitettyjä muutoksia pääosin kannettavina ja esitti täsmennettäväksi, että jos turvallisuusluokkaan III luokiteltuja tietoja käsittelevien tietojärjestelmien tai tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden ja varautumisen arviointi päätetään riskiarvioinnin perusteella jättää tarpeettomana tekemättä, niin riskiarvion tulisi olla valtionhallinnon viranomaisen johdon hyväksymä.

Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy totesi, että ehdotettu malli on järkevä ja linjassa kansainvälisten käytäntöjen kanssa. Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy ja Turun ammattikorkeakoulu kannattivat arviointien toteuttamisen avaamista uusille toimijoille.

Useat organisaatiot (työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ympäristöministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Digi- ja väestötietovirasto, Verohallinto, Tulli, Ulosottolaitos, Poliisihallitus, Maahanmuuttovirasto, Kuntaliitto, Porvoon kaupunki, Kaarinan kaupunki, Suomen Akatemia) nostivat esille tarpeen täsmentää arviointimenettelyihin liittyvää ohjeistusta. Erityisesti korostettiin, että itsearviointien ohjeistusta tulisi täsmentää.

Itsearviointeista

Poliisihallitus, Oikeusrekisterikeskus ja Suomen Erillisverkot Oy totesivat, että itsearviointien laatu ja kattavuus voivat vaihdella merkittävästi arviointia tekevän organisaation mukaan. Ympäristöministeriö, Maanmittauslaitos ja Suomen Akatemia totesivat, että itsearviointien osaamista on vahvistettava. Poliisihallitus katsoi, että itsearviointeihin riittävän teknisen osaamistason ja kyvykkyyden kasvattaminen organisaatioissa kestää vuosia. Kilpailu- ja kuluttajavirasto katsoi, että olisi tärkeää täsmentää lain perusteluissa

selkeämmin, että itsearviointi on luonteeltaan riskiperusteinen ja suhteutettavissa tietojärjestelmän merkitykseen, kriittisyyteen ja riskeihin ja että tiedonhallintayksikön olemassa olevat riskienhallintamenettelyt voivat muodostaa tarkoituksenmukaisen perustan itsearvioinnille erityisesti vähäriskisten ja tukiluonteisten järjestelmien osalta. Virasto painotti, että tämä parantaisi sääntelyn ennakoitavuutta, tukisi viranomaisten yhdenmukaista tulkintaa ja varmistaisi, että arviointivelvoitteet edistävät tehokkaasti tietoturvaa ilman suhteettomia hallinnollisia tai taloudellisia vaikutuksia.

Into Certification Oy totesi, että TL III -tasolla annettu mahdollisuus viranomaisen itsearviointiin voi johtaa aliarviointiin ja järjestelmien alikontrollointiin, mikä vaarantaa turvallisuusluokan yhdenmukaisen tulkinnan ja vertailtavuuden. KPMG Oy Ab painotti, että organisaation kokemuksen mukaan itsearviointien ja muiden kuin arviointilaitosten tekemien arviointien laatu ja taso vaihtelee merkittävästi ja että lähes aina arviointien tulos on ollut positiivisempi, kuin arviointilaitosmenetelmillä tehty syvälinen arviointi.

Toimeksiannosta toteutetuista arvioinneista

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus arvioi, että ehdotukset voivat lisätä palvelutarjoajan viranomaisen toimeksiannosta toteutettuja arviointeja. Tällöin käytettävissä olisi aiempaa laajempi joukko palveluja tarjoavia toimittajia ja arviointitoimintaa olisi mahdollista kohdentaa aiempaa järjestelmällisemmin. Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori näki tärkeänä toiminnan kustannustehokkuuden kannalta, että luotettava palvelutarjoaja voi olla valtiohallinnon palvelukeskus sekä sisäinen itsenäinen riippumaton tarkastustoiminne. Ilmatieteen laitos ehdotti, että joustavuutta lisättäisiin edelleen ja olisi useampia valinnaisia menettelyitä taikka toimijoita, joiden kautta matalimman turvaluokan, esimerkiksi EU restricted -tason, järjestelmät ja tietoliikennetarkastukset voitaisiin arvioida.

Tulli painotti, että turvallisuusviranomaisen näkökulmasta olisi toivottavaa, että esitykseen tai sen perusteluihin liitetään vahvempi kytkeä keskitettyihin ohjeisiin ja mahdollisesti yhteisiin prosesseihin, esimerkiksi valtiohallinnon yhteisiin hankintamalleihin ja valmiiksi määriteltyihin turvallisuusvaatimuksiin, edellytyksiin ja -ehtoihin koskien palvelutarjoajien luotettavuuden varmistamista.

KPMG Oy Ab ja Suomen Erillisverkot Oy nostivat esille haasteita muiden kuin arviointilaitosten tekemien arviointien toimittajan tietoturvallisuuden hallinnassa kokonaisuutena. KPMG Oy Ab totesi, että tietoa potentiaalisesti kertyy paljonkin toimittajan järjestelmiin, jotka voivat olla esimerkiksi globaalisti hallittuja pilvipalveluita ja riskinä on, että näiden kautta tietoja päätyy ulkopuolisten käsiin. Lisäksi jos arviointia tekee muu kuin arviointilaitos, voi olla myös houkutus arvioinnin sivussa tarjota konsultointia, mikä vaarantaa riippumattomuuden. KPMG Oy ab nosti esille myös sen, että muilla toimijoilla ei ole arviointilaitosten työvälineitä ja menetelmiä ja kokemusta käytössään arviointien tekemiseksi. Suomen Erillisverkot Oy totesi, että ilman palvelutarjoajiin kohdistuvia yhtenäisiä vaatimuksia on olemassa riski, että arviointitoiminnan laatu tulee vaihtelevaksi merkittävästi ja tietoturvallisuuden taso voi jopa heikentyä nykytilanteesta, jossa TL IV -arviointeja tekevät tietoturvallisuuden arviointilaitokset vakiintuneilla ja ohjatuilla toimintatavoilla.

Arviointiviranomaisen toteuttamista arvioinneista

Arviointiviranomaisena Liikenne- ja viestintävirasto Traficom arvioi, että se pystyy huolehtimaan TL I ja TL II tietoa käsittelevien järjestelmien arviointivelvollisuudesta, kun otetaan huomioon siirtymäaika ja se, että ehdotuksen mukaan Pääesikunnan määrätty turvallisuusviranomaisen vastaisi arviointiviranomaisena Puolustusvoimien kansallista TL I ja TL II tietoa käsittelevien järjestelmien arvioinnista.

Valtionhallinnon virastojen, yliopistojen ja korkeakoulujen arvioita niille kohdistuvista kustannuksista

Digi- ja väestökisterikeskus, Tulli ja Oikeusrekisterikeskus arvioivat, että arviointimenettelyjä koskevat muutokset sekä uudet viranomaisia koskevat arviointivelvollisuudet edesauttavat arviointitoiminnan kohdentamista oikeisiin kohteisiin ja mahdollistavat arviointien järjestämisen aiempaa tuottavammalla tavalla. Digi- ja väestökisterikeskus arvioi, että vaikutukset virastolle eivät ole merkittävät, sillä palvelujen kriittisyysluokitukseen ja riskienarvioon perustuvat varautumisvelvoitteet auttavat kohdistamaan resursseja tehokkaasti. Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy arvioi, että ehdotetun lain vaikutukset korkeakouluille, esimerkiksi kustannusten ja hallinnollisen työkuorman näkökulmasta ovat minimaaliset.

Työ- ja elinkeinoministeriö totesi, että mikäli organisaatiolla on suuri määrä tietojärjestelmiä, ja suurimmalle osalle niistä tehdään tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvä itsearviointi, itsearviointiprosessi sitoo merkittävästi resursseja ja kalenteriaikaa. Huoltovarmuuskeskus, Tuomioistuinvirasto ja Suomen Akatemia arvioivat, että velvoitteilla voi olla kustannusvaikutuksia. Maahanmuuttovirasto arvioi, että palveluntarjoajan luotettavuuden ennakkollinen varmistaminen esityksen perustelujen mukaisesti lisäisi viranomaisen hallinnollista taakkaa huomattavasti ja turvallisuusselvitysten hankkiminen aiheuttaisi lisäkustannuksia.

Poliisihallitus korosti, että viranomaisten tieto- ja kyberturvallisuuden resurssit ovat nykytilanteessa rajalliset ja ehdotetut muutokset lisäävät merkittävästi viranomaisten työmäärää ja kustannuksia sekä edellyttävät uusien tehtävään koulutettujen henkilöiden rekrytointia ja jatkuvaa laajaa osaamisen kehittämistä. Poliisihallitus nosti esille, että olisi tärkeää arvioida kustannukset kattavasti ja varmistaa, että kasvavat velvoitteet voidaan toteuttaa resurssi- ja tuottavuusrajoitteet huomioiden.

Työterveyslaitos totesi, että ehdotettu vaatimus arvioida kaikki viranomaisen tietojärjestelmät niiden turvallisuuden ja jatkuvuuden osalta on erittäin suuri muutos, ja vaatii paljon resursseja. Esimerkiksi Työterveyslaitoksen kustannukset ovat noin miljoonan euron luokkaa, jos arvioidaan 100 tietojärjestelmää, ja työ hankitaan ulkopuoliselta. Työterveyslaitos ehdotti, että lakiehdotukseen lisättäisiin, että viranomainen voi jättää tietojärjestelmän auditoimatta ja myös itsearvioimatta, mikäli riskihallinnassa todetaan, että järjestelmän altistuminen tietoturvahille on erittäin pieni, ja auditoinnilla saavutettava hyöty samoin. Työterveyslaitos korosti, että ehdotuksessa on varsin hyvin tuotu esiin, että jaettujen, usein pilvipohjaisten, monen käyttäjän tietojärjestelmien arviointi voidaan tehdä yhteisarviointina, jolloin arvioinnin kustannukset jakaantuvat useamman viranomaisen kesken. Työterveyslaitos totesi, että jos kaikki tietojärjestelmän käyttäjät ovat saman palveluntarjoajan asiakkaita, on auditointikustannus puolet verrattuna tilanteesta, jossa asiakkaat olisivat kahdella palveluntarjoajalla.

Luonnonvarakeskus totesi, että uudet velvoitteet, erityisesti varautumisen arviointi ja kaikkien järjestelmien vähintään itsearviointi, lisäävät merkittävästi viranomaisten työmäärää ja kustannuksia. Esityksessä arvioidaan, että nykyisin esimerkiksi itsearviointien keskimääräinen kustannus on noin 10 500 € ja ulkoisten arviointien 60 000–70 000 € per arviointi. Luonnonvarakeskus vaati, että tämä kustannustaso tulee huomioida määrärahojen mitoituksessa. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT totesi, että pienille organisaatioille arvioinnit tarkoittavat resurssivaatimusten kasvua ja organisaatioita tulisi tukea yhteisillä ohjeistuksilla ja malliraporteilla. Suomen Erillisverkot Oy arvioi, että itsearviointivelvollisuus tulee lisäämään viranomaisten asiantuntijaresurssien tarvetta.

Hyvinvointialueiden ja kuntakentän arvioita niille kohdistuvista kustannuksista

Etelä-Karjalan hyvinvointialue kannatti sitä, että arviointivelvollisuuksia ei sovellettaisi kuntiin ja hyvinvointialueisiin, sillä soveltaminen aiheuttaisi kustannusten nousua. Helsingin kaupunki piti hyvänä, että arviointimenettelyitä on määritelty useampia, mikä tarjoaa varsinkin omaehtoiseen arviointiin mahdollisuuden hallita arvioinnin kustannuksia ja hyötyjä riskiperustaisesti.

Suomen Kuntaliitto ry nosti esille, että arviointimenettelyitä koskeva 3 § kuvaa vaihtoehtoisia arviointimenetelmiä ja niiden välisiä suhteita aiempaa säädäntöä selkeämmin. Se totesi, että ehdotettu säädäntö velvoittaa kuntakentän viranomaisia siltä osin kuin ne käsittelevät valtionhallinnon viranomaisten niille jakamia turvaluokkaa I - III tasoisia tietoja. Suomen Kuntaliitto ry arvioi, että tällaisia tietoja tulee kuntien käsiteltäväksi hyvin vähän, jos ollenkaan ja totesi, että ehdotetulla säädännöllä ei ole juurikaan suorita kustannusvaikutuksia kuntatoimijoihin.

Kaarinan kaupunki totesi, että kuntien mahdollisuus hyödyntää arviointimenettelyjä vapaaehtoisesti tukee riskiperusteista varautumista ilman, että kunnille syntyy uutta normikuormaa. Suomen Kuntaliitto ry ja Porvoon kaupunki ehdottivat, että kustannustehokkuuden ja turvallisuuden optimoimiseksi, kuntakentän kriittiseksi tunnistettujen tietojärjestelmien tietoturvallisuuden ja varautumisen arviointia tulisi toteuttaa ennen kaikkea yhteisarviointina kansallisella tai alueellisella tasolla. Raision kaupunki ja Teuvan kunta ehdottivat, että kansallisesti tai alueellisesti koordinoituna yhteistyö ja yhteishankinnat kustannusten ja osaamisvaatimusten hallitsemiseksi voisivat olla suositeltava ratkaisu. Myös Liperin kunta nosti esille kuntien yhteishankinnat.

Helsingin kaupunki totesi, että kunnalliselle toimijalle ehdotettu muutos tuo vähintäänkin itsearviointin velvoitteen niihin ratkaisuihin, joissa käsitellään turvallisuusluokkaan III luokiteltuja tietoja, mikä ulkoisen arviointin edellytysten täytyessä lisää ulkoisia kustannuksia. Porvoon kaupunki totesi, että keskisuudessa kunnassa turvallisuusluokiteltuja tietoja käsittelevät järjestelmät on arvioitava säännöllisesti, millä on vaikutus tehtäviin ja henkilöresursseihin. Raision kaupunki totesi, että käytännön vaikutuksena velvoitteet lisäävät kuntien työmäärää ja kustannuksia, koska riskien arviointi, luokittelu ja auditointien koordinointi vaativat resursseja ja osaamista. Teuvan kunta piti uudistuksen tavoitteita sinänsä kannatettavina, mutta näki, että toimeenpano pienten kuntien näkökulmasta on haasteellista ja uusi lisäkuorma kuntien jo aiemmin varsin kuormittuneille hallintoyksiköille.

Yhteisten tieto- ja viestintätekniisten palvelujen arvioinnista

Liikenne- ja viestintäministeriö korosti, että esitysluonnos jättää tulkinnanvaraiseksi, koskeeko velvollisuus tehdä itsearviointi myös tiedonhallintayksikön käyttämiä yhteisiä tieto- ja viestintätekniisiä palveluja. Ministeriö näki tärkeänä, että toimeenpanovaiheessa ohjeistuksella sujuvoitetaan ja tuetaan itsearviointien toteuttamista viranomaisen omissa ja yhteisissä palveluissa niissä tapauksissa, joissa yhteisiä palveluja koskeva sääntely, riskiarvio tai turvallisuusluokittelu ei edellytä muuta menettelyä kuin itsearviointia. Liikenne- ja viestintäministeriö totesi lisäksi, että yhteisen palvelun tuottajalla tulee olla velvollisuus tuottaa tieto arvioinneista asiakkaan itsearviointin pohjaksi helppokäyttöisessä muodossa. Näin varmistetaan esityksen arviointien kustannustehokkuus ja vältetään päällekkäiset arvioinnit.

Poliisihallitus korosti, että yhteisrekisterinpito ja yhteiset tieto- ja viestintätekniiset palvelut johtavat tilanteisiin, joissa vastuut tietoturvallisuudesta, arviointien toteutuksesta ja mahdollisista puutteista jäävät epäselviksi. Poliisihallitus toi esille, että tämä voi johtaa siihen, että vastuuta pyritään siirtämään eri toimijoiden

välillä, eikä arviointien toteutus ole tehokasta tai kattavaa. Poliisihallitus ehdotti, että esitystä tulisi täydentää siten, että yhteisrekisterinpidon ja yhteisten palveluiden vastuut sekä arviointien toteutuksen koordinointi määritellään selkeästi, jotta vastuujako ei jää epäselväksi usean viranomaisen yhteiskäyttöisissä järjestelmissä. Poliisihallitus totesi, että vaikutus näkyy erityisesti tiedonhallintayksikön käytettävissä olevissa tiedoissa käyttöönoton, elinkaarenhallinnan ja jatkuvan riskienhallinnan osalta ja onnistuessaan yhteisten palveluiden yhteisillä arviointimenettelyillä kyetään aiempaa paremmin vastaamaan tiedonhallintayksikön tarpeisiin.

Rahoitusvakuusvirasto piti tietojärjestelmiin liittyvän tietoturva-arviointikononaisuuden kehittämistä tärkeänä, mutta totesi, että esitetty ratkaisumalli on merkittävällä tavalla puutteellinen, eikä takaa keskitettyä, virastojen kannalta tehokasta arviointia. Rahoitusvakuusvirasto näki merkittävänä riskinä, että esitettyjen muutosten seurauksena Valtori toimittaa vain dokumentaation yhteisistä tieto- ja viestintäteknisistä palveluista, ei varsinaista arviointia ja jokainen virasto joutuu tilaamaan erikseen yksityisen arviointilaitoksen tekemään saman arvioinnin samasta TLIV-järjestelmästä. Tällöin Valtorin kustannukset laskevat, mutta kustannukset moninkertaistuvat koko valtiolla. Rahoitusvakuusvirasto piti merkittävänä ongelmana, että esitys ei tuota suoria taloudellisia säästöjä virastoille ja ilman täsmennyksiä uudistuksen aikaansaama kokonaishyöty jää virastojen kannalta vähäiseksi.

3.3. Huomiot arviointiviranomaistehtävien sekä tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksien muutoksista

Ehdotetuista arviointiviranomaistehtävien ja tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksien muutoksista (3 d–6 §) lausui 19 organisaatiota. Asiasta lausuneista organisaatioista pääosa (puolustusministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Verohallinto, Poliisihallitus, Maanmittauslaitos, Luonnonvarakeskus, Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Helsingin kaupunki, Porvoon kaupunki, Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy ja Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry) suhtautui myönteisesti ehdotettuihin arviointiviranomaistehtävien sekä tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksien muutoksiin.

Puolustusministeriö totesi, että puolustushallinnon kannalta merkittävänä muutoksena esitysluonnoksessa ehdotetaan, että arviointiviranomaiseksi säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston lisäksi Pääesikunnan määrätty turvallisuusviranomaisena. Puolustusministeriö korosti, että tämä vastaa puolustusministeriön ehdotusta ja puolustusselonteon tavoitteita Puolustusvoimien itsenäisestä arviointikyvystä. Puolustusministeriö katsoi, että Puolustusvoimien itsenäisellä arviointikyvyllä voidaan paremmin huomioida sotilaallisen puolustuksen erityispiirteet. Puolustusministeriö myös totesi, että tietojenkäsittely-ympäristöjen kirjo on Puolustusvoimissa hyvin laaja ja ne poikkeavat monista muista viranomaisista. Puolustusministeriö korosti, että Nato-jäsenyyden myötä arviointitarve on kasvanut nopeasti Puolustusvoimissa ja ehdotetulla arviointiviranomaisen tehtävällä voidaan vastata tähän tarpeeseen. Puolustusministeriö piti tärkeänä, että esitysluonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi nimenomaisesti arviointiviranomaisen riippumattomuudesta (3 d § 2 mom.). Puolustusministeriö korosti, että tärkeä tekijä riippumattomuudessa on myös, että arviointitehtävä säädettäisiin Puolustusvoimien sisällä tarkemmin nimetylle toimijalle eli Pääesikunnan määrättylle turvallisuusviranomaiselle, jonka tehtävät ja riippumaton asema on vahvistettava Pääesikunnan omassa työjärjestyksessä. Puolustusministeriö totesi, että arviointitehtävien sujuvan hoitamisen ja riittävien sekä osaavien henkilöresurssien kannalta on hyvä, että arviointilakiin ehdotetaan säädettäväksi

arviointiviranomaista avustavasta tehtävästä sekä arviointiviranomaisten välisestä yhteistyöstä. Puolustusministeriö totesi, että uudesta tehtävästä aiheutuu puolustushallinnolle taloudellisia vaikutuksia ja vaikutuksia viranomaiseen, vaikka ne taloudellisilta osin voitaisiinkin kattaa puolustusmäärärahoista.

Liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Poliisihallitus, Verohallinto, Maanmittauslaitos, Luonnonvarakeskus ja Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry kannattivat ehdotettuja muutoksia. Liikenne- ja viestintäministeriö piti kannatettavana, että ehdotetuilla muutoksilla varmistetaan tiivis yhteistyö arviointiviranomaisten välillä, edistetään yhdenmukaisia turvallisuuskriittisten ratkaisujen arviointiperusteita, lisätään liikenne- ja viestintävirasto Traficom in neuvontatehtävä lain tasolle ja säädetään Traficom in tehtävien tärkeysjärjestyksestä. Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry tuki turvallisuuskriittisten ratkaisujen ja niitä valmistavien yritysten arvioinnin ja hyväksymisen säätämistä lakiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry kannattivat sitä, että VTT Oy:lle säädettäisiin tehtävä arvioida turvallisuuskriittisiä ratkaisuja arviointiviranomaisen toimeksiannosta. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa, että samalla vietäisiin eteenpäin Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman, puolustuselonteon 2024 sekä kyberturvallisuusstrategian 2024–35 tavoitteita.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom totesi, että arviointiviranomaisena se pitää ehdotettua arviointiviranomaisten tehtävien jakautumista tarkoituksenmukaisena. Traficom in näki, että sen yleistoimivalta ja Pääesikunnan määrätyn turvallisuusviranomaisen viranomaiskohtainen Puolustusvoimien omia järjestelmiä koskeva arviointiviranomaisen tehtävä on hyvin yhteensovittavissa myös kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain mukaisten toimivaltuuksien kanssa, jossa Traficom vastaa järjestelmien ja turvallisuuskriittisten ratkaisujen arvioinnista ja hyväksynnästä, mutta jossa turvallisuusviranomaisilla on mahdollisuus sopia tehtävien hoitamisesta. Traficom katsoi, että 6 §:n 2 momenttia tulisi täydentää siten, että myös Pääesikunnan määrättyllä turvallisuusviranomaisella olisi osaltaan säännöksessä tarkoitetut oikeudet, jos Traficom ja Pääesikunnan määrätty turvallisuusviranomaisena ovat sopineet 4 b §:n nojalla valvontaa tukevasta selvitystehtävästä.

Oikeusministeriö ehdotti, että 3 d §:n 3 ja 4 momentti kirjoitettaisiin esimerkiksi seuraavasti: ”Arvioinnin tekeminen kuuluu Liikenne- ja viestintäviraston toimivaltaan. Arvioinnin tekeminen kuuluu kuitenkin Pääesikunnan määrätyn turvallisuusviranomaisen toimivaltaan, jos arviointi koskee Puolustusvoimien tietojärjestelmien tai tietoliikennejärjestelyjen taikka niihin kuuluvien turvallisuuskriittisten ratkaisujen tietoturvasuutta ja varautumista.”

Oikeusministeriö kiinnitti huomiota siihen, että ehdotettu 4 §:n 3 momentin sääntely mahdollistaa sen, että Liikenne- ja viestintävirasto Traficom voisi päätöksellään jättää tekemättä sellaisen siltä pyydetyn arvioinnin, jolla olisi erityisen suuri merkitys arviointia pyytäneelle viranomaiselle ja painotti, että tätä olisi syytä arvioida esityksen vaikutusten arvioinnissa.

Oikeusministeriö painotti, että 4 b §:n säännöstä on syytä täsmentää siten, että siinä säädetään täsmällisemmin tehtävän siirtämisen tai viranomaisen lukuun hoitamisen edellytyksistä ja rajoituksista sekä mitä tehtäviä sääntely koskisi. Oikeusministeriö ehdotti, että 6 §:n muotoilua täsmällisempi muotoilu olisi vakiintunut ”Tarkastuksessa on noudatettava, mitä hallintolain (434/2003) 39 §:ssä säädetään.”

Suojelupoliisi piti välttämättömänä, että ehdotettavassa arviointilain muutoksessa myös suojelupoliisin määrätty turvallisuusviranomaisen säädetään lain 3 d §:n mukaiseksi arviointiviranomaiseksi, kun arviointi koskee suojelupoliisin tietojärjestelmien tai tietoliikennejärjestelyjen taikka niihin kuuluvien turvallisuuskriittisten ratkaisujen tietoturvaluuonetta ja varautumista. Suojelupoliisi totesi, että se on Pääesikunnan tavoin määritelty kansainvälisistä tietoturvaluuonista annetun lain 2 luvun 4 §:n mukaiseksi määrättyksi turvallisuusviranomaiseksi ja sen tietojärjestelmät sisältävät erittäin sensitiivistä ja arkaluonteista sisältöä, jonka potentiaalinenkin päätyminen kolmannelle osapuolelle voi vaarantaa suojelupoliisin tiedonhankintaa ja siten kansallista turvallisuutta.

Maanmittauslaitos ehdotti, että Liikenne- ja viestintävirasto Traficom julkaisisi tarkastusten vähimmäisdokumentaatiolistan ja tekniset todentamismenetelmät ohjeen, jotta virastot voisivat valmistautua mahdollisiin tarkastuksiin yhdenmukaisesti. Etelä-Karjalan hyvinvointialue korosti sen varmistamista, että organisaatiolla on riittävät resurssit ja toimintamallit yhteistyöhön arviointiviranomaisten kanssa sekä tietojen ja tilojen asianmukaiseen hallintaan. Tuomioistuinvirasto ehdotti, että tulisi säätää arviointia tekevän vastuusta ja mahdollisen aiheutetun vahingon korvaamisesta.

Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry painotti, että vaikka Puolustusvoimille ehdotettu arviointiviranomaisen rooli on perusteltu kasvaneisiin arviointitarpeisiin liittyen, niin tulisi varmistua siitä, että arviointitehtävä säilyy kaikilta osin rajallisena, täsmällisenä ja koskettaa ainoastaan välttämätöntä osaa Puolustusvoimien toiminnasta ja järjestelmistä. FISC totesi, että tässä menettelyssä viranomaisen itse arvioi omaa toimintaansa, mitä ei voida pitää yleisesti kannatettavina. FISC nosti myös esille, että tehtävä voi edellyttää lisäresurssien hankkimista tai rajoittaa yksityisten arviointilaitosten taloudellisia toimintaedellytyksiä.

3.4. Huomiot turvallisuuskriittisten ratkaisujen ja niiden valmistuksen arvioinnista

Ehdotetusta uudesta turvallisuuskriittisten ratkaisujen ja niiden valmistuksen arviointien kokonaisuudesta lausui 18 organisaatiota. Asiasta lausuneista organisaatioista pääosa (liikenne- ja viestintäministeriö, ympäristöministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Verohallinto, Tulli, Poliisihallitus, Ulosottolaitos, Maanmittauslaitos, Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Helsingin kaupunki, Porvoon kaupunki, Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy ja Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry, Gurulogic Microsystems Oy) suhtautui myönteisesti ehdotukseen uudesta turvallisuuskriittisten ratkaisujen ja niiden valmistuksen arviointien kokonaisuudesta.

Liikenne- ja viestintäministeriö piti tärkeänä, että arviointilain muutoksilla säädetään turvallisuuskriittisten tuotteiden valmistajille oikeus itsenäisesti hakea arviointia, sillä Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan salaustuotteiden hyväksyntäprosessia nopeutetaan, jotta kotimainen kyberteknologia saadaan nopeammin markkinoille.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom arviointiviranomaisena ja Gurulogic Microsystems Oy korostivat, että turvallisuuskriittisen ratkaisun valmistajalle säädettävä mahdollisuus hakea arviointia ja hyväksyntää Traficomilta on tärkeä muutos, joka parantaa ja selkeyttää elinkeinotoiminnan edellytyksiä. Traficom painotti, että ehdotukset luovat tarpeellisen sääntelyperustan kansallisen turvallisuusluokitellun tiedon suojaamisessa käytettävien ratkaisujen hyväksyntään ja mahdollistavat samalla kansainvälisten, erityisesti EU:n ja/tai Naton, vaatimusten huomioimisen. Traficom piti Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n avustavan

tehtävän säätämistä ja kyvykkyyden ohjausta ja kehittämistä arviointiviranomaisten yhteistyössä tärkeänä erityisesti Suomen kansallisten salaustuotekyvykkyyksien kannalta ja korosti, että tehtävän sitominen toimivaltaisen viranomaisen ohjaukseen ja siten kehitys- ja arviointitoimintaan liittyvä valtiollinen kontrolli on osa AQUA-maan edellytyksiä.

Tulli toi esille, että esitetty sääntely tarjoaa työkalun, jonka avulla viranomainen voi hankinnoissaan erottaa tavanomaiset ICT-ratkaisut korkean suojaustason turvallisuuskriittisistä ratkaisuista ja asettaa näille tiukemmat vaatimukset sekä ratkaisun että valmistajan osalta.

Oikeusministeriö totesi, että 7 a §:n 1 momentissa säädettäisiin Liikenne- ja viestintävirastolle velvoite hakea turvallisuusselvityslaisissa tarkoitettua yritysturvaluusselvitystä arviointia hakevasta valmistajasta. Oikeusministeriö kiinnitti huomiota siihen, että oikeus hakemiseen ja toimivalta turvallisuusselvityksen tekemiseen määräytyvät turvallisuusselvityslain perusteella. Oikeusministeriö painotti, että ehdotettu pykälä ei siten perusta yhtäältä oikeutta Liikenne- ja viestintävirastolle eikä toisaalta toimivaltaa turvallisuusselvityslain toimivaltaisille viranomaisille. Oikeusministeriö toi esille, että saman momentin mukaan hyväksyntä edellyttäisi, että valmistajan yritysturvaluusselvityksessä ei ole ilmennyt mitään, mikä kokonaisharkinnan perusteella vaarantaisi valmistuksen turvallisuuden ja luotettavuuden ottaen huomioon ulkomaisen vaikutuksen riskit. Oikeusministeriö painotti, että säännöksessä ja sen perusteluissa on syytä täsmällisemmin eritellä niitä lähtökohtia, joihin arviointi perustuisi.

Oikeusrekisterikeskus ja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus painottivat, että alemmilla turvallisuustasoilla viranomaisten pitäisi voida hankkia palvelutarjoajilta salausratkaisujen arvioinnit. FINAS-akkreditointipalvelu ehdotti, että ISO/IEC 9001 poistetaan, koska se ei ole akkreditointivaatimusstandardi vaan yleinen johtamisjärjestelmän sertifiointistandardi, ja sillä ei osoiteta minkään tuotteen tai menettelyn pätevyyttä. Gurulogic Microsystems Oy esitti, että Liikenne- ja viestintävirasto tunnustaisi myös formaalin verifiointin, kuten ProVerif-mallinnuksen, roolin korkeatasoisen kyberturvallisuuden arvioinnissa.

3.5. Huomiot ehdotetuista siirtymäsäännöksistä ja -ajoista

Ehdotetuista siirtymäsäännöksistä ja -ajoista lausui 17 organisaatiota. Asiasta lausuneista organisaatioista (liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, Huoltovarmuuskeskus, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Verohallinto, Poliisihallitus, Maanmittauslaitos, Maahanmuuttovirasto, Työterveyslaitos, Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Helsingin kaupunki, Suomen Akatemia ja KPMG Oy Ab) kolmea organisaatiota lukuun ottamatta kaikki suhtautuivat myönteisesti ehdotettuihin siirtymäsäännöksiin ja -aikoihin.

Liikenne- ja viestintäministeriö, Maanmittauslaitos ja Valtionhallinto sekä viranomaisena ja tiedonhallintayksikkönä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom katsoivat, että siirtymäajat ovat realistiset. Traficom totesi, että siirtymäajat ovat tasapainossa turvallisuustarpeiden ja arvioinnin edellyttämien resurssien kannalta. Maanmittauslaitos arvioi, että siirtymäajat edellyttävät myös arviointiviranomaisten kapasiteetin suunnittelua. Luonnonvarakeskus kannatti siirtymäaikojen käyttöä, mutta ehdotti, että siirtymäajat määritellään selkeästi ja realistisesti, ottaen huomioon viranomaisten vaihtelevat resurssit.

Helsingin kaupunki totesi, että kolmen vuoden siirtymäaika on luultavasti muulle kuin valtion viranomaiselle riittävä siirtymäaika, koska arviointivelvoite koskee suhteellisen vähäistä järjestelmien ja käsiteltävien

tietojen lukumäärää. Päijät-Hämeen hyvinvointialue pohti, onko hyvinvointialueilla resursseja saada kaikki arvioinnin piirissä olevat järjestelmät arvioitua ajoissa, jos järjestelmän suunnittelusta tai ylläpidosta vastaavat henkilöt eivät saisi suorittaa itsearviointia. Porvoon kaupunki totesi, että tarvitaan kokonaistarkastelu uusista vaatimuksista, jotka kohdistuvat kunnan tietohallintoon ja sen pohjalta on tehtävä realistinen arvio siirtymäajan riittävydestä.

3.6. Muut arviointilakia koskevat huomiot

Oikeuskanslerinvirasto totesi, että luonnoksen säätämisyjärjestysperusteluista ei ilmene, että arviointivollisuutta tai arviointiviranomaisen tiedonsaantioikeuksia olisi arvioitu suhteessa ylimpien laillisuusvalvojien, eduskunnan tai tuomioistuinten asemaan ja piti välttämättömänä, että jatkovalmistelussa arvioidaan, millä tavoin edellä mainittujen tahojen asema suhteessa arviointiviranomaiseen otetaan huomioon tavalla, joka ottaa huomioon niiden riippumattomuuden.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia katsoi, että oikeusasiamiehen kanslia ja vastaavasti oikeuskanslerinvirasto on rajattava ehdotetun arviointivollisuuden ulkopuolelle. Lisäksi Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia totesi, että jatkovalmistelussa tulee arvioida myös eduskunnan muiden virastojen asemaa kysymyksessä olevassa suhteessa. Lisäksi Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia kiinnitti huomiota siihen, että esitysluonnoksessa ehdotettua arviointivollisuutta ei ole arvioitu erikseen myöskään tuomioistuinten kohdalla, eikä siten myöskään tuomioistuinten perustuslaillisen riippumattomuuden näkökulmasta, mikä on jatkovalmistelussa välttämätöntä.

Pohjois-Karjalan käräjäoikeus viittasi Eduskunnan oikeusasiamiehen lausuntoon sen osalta, että esitysluonnoksessa ehdotettua arviointivollisuutta ei ole arvioitu erikseen myöskään tuomioistuinten kohdalla, eikä siten myöskään tuomioistuinten perustuslaillisen riippumattomuuden näkökulmasta, mitä on pidettävä välttämättömänä asian jatkovalmistelussa.

Liikenne- ja viestintäministeriö piti ehdotettuja arviointilain ja arviointilaitoslain muutosehdotuksia kannattavina ja katsoi, että ministeriön näkökulmat on huomioitu valmistelussa hyvin. Liikenne- ja viestintäministeriö totesi, että esityksessä ei ehdoteta resurssilisäyksiä arviointiviranomaisille ja ehdotetuilla Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien tehtävillä ei ole katsottu olevan olennaisia resurssi- tai kustannusvaikutuksia siltä osin kuin tehtävät koskevat tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen arviointeja, neuvontaa ja arviointiviranomaisten koordinoitua. Liikenne- ja viestintäministeriö totesi, että nämä tehtävät voidaan hoitaa olemassa olevilla resursseilla, joita virasto voi kohdentaa arviointitehtävän priorisointia koskevan sääntelyn mukaisesti, mutta olemassa olevat resurssit vaikuttavat toki toteutettujen arviointien määrään ja aikatauluun. Liikenne- ja viestintäministeriö nosti esille, että Traficomien arviointi- ja neuvontatehtävät on säädetty maksullisiksi. Liikenne- ja viestintäministeriö totesi, että kuten esityksessä on todettu, myöskään suomalaisille turvallisuuskriittisten ratkaisujen valmistajille ehdotettavan oikeuden hakea arviointia ja hyväksyntää Liikenne- ja viestintävirastolta ei katsota edellyttävän lisäresursseja virastolle, mutta korosti kuitenkin lausunnossaan, että on tärkeää tiedostaa turvallisuuskriittisten ratkaisujen arvioinnissa käytettävissä olevien resurssien vaikutus siihen, kuinka nopeasti ja tehokkaasti Liikenne- ja viestintävirasto pystyy tukemaan arvioinneilla ja hyväksynnöillä suomalaisia valmistajia ja kuinka laajasti vastaanmaan viranomaisten pyyntöihin erilaisten tuotteiden ja ratkaisujen arvioinnissa. Liikenne- ja viestintäministeriö nosti esiin tarpeen jatkossa varmistaa myös riittävät resurssit liiketoimintamahdollisuuksien edistämiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö pohti, onko tarkoituksen mukaista, että luettelo hyväksyntäpäätöksen saaneista turvallisuuskriittisistä ratkaisuksista ja turvallisuuskriittisten ratkaisujen valmistajista on julkinen ja kaikille vapaasti saatavissa. Työ- ja elinkeinoministeriö nosti esille kysymyksen siitä, että mahdollistetaanko julkisella luettelolla se, että jokin vihamielinen taho voi hyödyntää luetteloon kerättyä tietoa vihamieliseen ja haitalliseen toimintaan.

Verohallinto arvioi, että kokonaisuutena ehdotettu sääntely vahvistaa viranomaisten valvonta- ja arviointikykyä, mutta samalla se keskittää merkittävää toimivaltaa laajalle viranomais- ja asiantuntijaverkostolle. Verohallinto piti hyvänä, että 2 §:n määritelmässä on laajennettu tietoliikennejärjestelyn määritelmää aikaisemmasta vastaamaan paremmin nykyteknologiaa. Verohallinto piti hyvänä myös muiden määritelmien tuomista lain tasolle. Työterveyslaitos totesi, että laissa esitetty tietojärjestelmän määritelmä on varsin vaikiintunut, mutta iäkäs. Työterveyslaitos nosti esille, että virtualisointi on nykyaikainen ratkaisu, jossa asiakasorganisaatioiden tiedot on eroteltu vain virtualisointikerroksella, joka on tietoja käsittelevän organisaation kannalta tietojärjestelmä.

Suojelupoliisi kiinnitti huomiota esitetyn arviointilain 2 §:n 2 kohtaan, jonka mukaan tietoliikennejärjestelyllä tarkoitetaan tiedonsiirtoverkosta, tiedonsiirtolaitteista, ohjelmistoista ja muusta tietojenkäsittelystä sekä niihin liittyvistä menettelyistä koostuvaa kokonaisjärjestelyä. Suojelupoliisi totesi, että ehdotettu määritelmä laajentaa Liikenne- ja viestintävirasto Traficom in toimivaltaa aiempaan verrattuna, koska "muulla tiedonkäsittelyllä" voidaan käsittää esimerkiksi puhutun ja paperisen tiedon käsittelyä, joiden arviointi on aiemmin ollut suojelupoliisin tehtävänä. Suojelupoliisi korosti, että ehdotettu määritelmä voi aiheuttaa päällekkäisyyttä niissä tilanteissa, joissa suojelupoliisi arvioi viranomaisen tiedonkäsittelyjärjestelyitä esimerkiksi kansainvälisesti turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamiseksi. Suojelupoliisi esitti, että määritelmäsäännöstä muutetaan niin, että tietoliikennejärjestelyllä tarkoitetaan yksiselitteisesti sähköisessä muodossa tapahtuvaa tietojenkäsittelyä.

Ilmatieteen laitos kiinnitti huomiota arviointilain 7 §:n arviointiperusteiden valintaa koskevaan ehdotukseen erityisesti säännösluonnoksen 1 momentin 3 kohdan osalta. Ilmatieteen laitos perusteli, että ohjeistuksen käyttö arviointiperusteena sidottaisiin siihen, että kyseinen ohjeistus on annettu lakiin tai Suomea sitoviin kansainvälisiin velvoitteisiin perustuen kuten esimerkiksi Tiedonhallintalautakunnan ohjeistus.

Maahanmuuttovirasto ehdotti harkittavaksi, että kaikki esityksen mukaiset arviointiraportit toimitettaisiin Liikenne- ja viestintävirastolle kuten nykyisin hyväksytyt arviointilaitokset tekevät arviointiensa osalta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos totesi, että esitykseen tulisi selkeyttää soveltamisala suhteessa sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoihin. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos täsmensi, että tämä koskee hyvinvointialueita viranomaisina, mutta myös näiden käyttämiä alihankkijoita kuten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita toimittavia yksityisiä toimijoita, kuten myös niihin liittyviä teknisten palveluntuottajien tarjoamia ICT-palveluita, joita tulisi tarkastella tässä samassa yhteydessä. Lisäksi Terveiden ja hyvinvoinnin laitos totesi, että sosiaali- ja terveydenhuollon kentällä toimii yksityisiä palveluntuottajia muutenkin kuin julkisen hallinnon toimeksiannoista, ja tulisi varmistaa, että sote-sektorin menettelyt ja vaatimukset koskevat soveltuvin osin myös tätä toimintaa.

Helsingin kaupunki nosti esille, että tietojärjestelmän määritelmää olisi hyvä tarkastella kriittisesti, ja rajata se teknisiin ratkaisuihin. Kuntaliitto ry totesi, että kannattaa hallituksen esityksen hyväksymistä, eikä esitä

siihen muutoksia. Porvoon kaupunki toi esille, että turvallisuusluokiteltujen tietojen tulkinta vaihtelee kunnittain, mikä voi johtaa merkittäviin poikkeamiin tietoturvasoissa ja käytännöissä.

Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy toivoi täsmennettävän, sovelletaanko tiedonhallintalain 18 §:ää julkista hallintotehtävää hoitavan toimijan toiminnassa ja onko julkista hallintotehtävää hoitavalla toimijalla oikeus/velvollisuus turvallisuusluokitella toiminnassaan syntyviä turvallisuuskriittisiä tietoaineistoja tiedonhallintalain 18 § nojalla sekä onko julkista hallintotehtävää hoitavalla toimijalla oikeus ja/tai velvollisuus toteuttaa laissa tarkoitettuja arviointimenettelyjä puolustus- ja turvallisuusviranomaisen kanssa suoritettavaan turvallisuuskriittiseen tehtävään liittyvien tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen osalta. Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy totesi, että yhtenäinen tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen arviointikehikko olisi omiaan helpottamaan tiedonvaihdon toteutuksen ja tietojärjestelmien teknisten ratkaisujen yhteentoimivuutta ja tietoturvallisuuden riittävyden arviointia puolustus- ja turvallisuusviranomaisten ja liikenteen ohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajan välillä.

Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry piti arviointiperusteiden ajantasaistamista välttämättömänä ottaen huomioon teknologian kehitys ja uudet kyberturvallisuusvaatimukset ja piti hyvänä, että varautuminen ja kyberturvallisuus tuodaan selkeästi osaksi kriteeristöä ja että eri lähteistä tulevat velvoitteet voidaan huomioida joustavammin. Kyberala ry arvioi sen vahvistavan arviointitoiminnan johdonmukaisuutta ja ajantasaisuutta. Lisäksi Kyberala ry kannatti siirtymistä yksityiskohtaisempaan arviointiraporttiin, joka antaa viranomaiselle paremman tietopohjan jäännösriskien arviointiin ja käyttöpäätösten tekemiseen. Kyberala ry arvioi, että muutos selkeyttää vastuita ja parantaa kokonaiskuvan muodostamista tietoturvallisuuden tasosta.

4. Laki tietoturvallisuuden arviointilaitoksista

4.1. Huomiot tietoturvallisuuden arviointilaitosten luotettavuuden varmistamisesta

Ehdotetusta tietoturvallisuuden arviointilaitosten luotettavuuden varmistamista koskevista muutoksista (4–5 §) lausui 13 organisaatiota. Asiasta lausuneista organisaatioista pääosa (liikenne- ja viestintäministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Verohallinto, Poliisihallitus, Maanmittauslaitos, Työterveyslaitos, Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry ja KPMG Oy Ab) suhtautui myönteisesti ehdotettuihin tietoturvallisuuden arviointilaitosten luotettavuuden varmistamista koskeviin muutoksiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom tietoturvallisuuden arviointilaitosten hyväksyntä- ja valvontaviranomaisena, Verohallinto, Etelä-Karjalan hyvinvointialue, Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry ja KPMG Oy Ab pitivät tärkeänä, että uutena selvitysmenettelynä arviointilaitoslaissa säädetään yritysturvallisuusselvityksestä.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom tietoturvallisuuden arviointilaitosten hyväksyntä- ja valvontaviranomaisena kannatti kaikilta osin arviointilaitoslain 4 §:ään ja 5 §:ään ehdotettuja muutoksia. Traficom painotti, että olisi perusteltua hyödyntää voimassa olevaa arviointilaitoslakia myöhemmin säädetyn turvallisuusselvityslain (726/2014) mukaista menettelyä arviointilaitoksen vastuuhenkilöiden ja toimitilojen turvallisuuden arvioinnissa siinä tapauksessa, että arviointilaitoksen pätevyys koskee turvallisuusluokitellun tiedon käsittelyä ja arviointilaitos arvioi useiden viranomaisten tai näille palveluita tuottavien yritysten turvallisuusluokitellun tiedon käsittelyä. Traficom piti tärkeänä, että muiden kuin turvallisuusluokitellun tiedon käsittelyyn liittyvien pätevyyksien suhteen on alalle tulon kynnyksen takia perusteltua, ettei yritysturvallisuusselvitystä edellytetä, vaan toimitilojen ja vastuuhenkilöiden luotettavuuden varmistaminen riittää.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue katsoi, että esitetyt muutokset vahvistavat arviointilaitosten luotettavuuden ja pätevyiden arviointia laajentamalla yritysturvallisuusselvitysten käyttöä turvallisuusluokiteltujen tietojen arvioinneissa. Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry painotti, että yritysturvallisuusselvitysten käyttö oikeissa kohdissa vahvistaa luotettavuutta.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue nosti esille, että laajennetut tiedonsaantioikeudet parantavat arviointitoiminnan läpinäkyvyyttä, valvottavuutta ja turvallisuutta.

Oikeusministeriö viittasi lausumaansa koskien ehdotetun arviointilain 7 a §:n kokonaisuuskäsitteitä ja sitä, että se on edellytyksenä yleisluontoinen ja siten mahdollisesti ongelmallinen, mikä on kirjattu tämän asiakirjan lukuun 3.4.

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen totesi, että ehdotuksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto Traficom voisi pyytää lausuntoa Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta arviointilaitoksen hyväksymistä varten, mutta arviointilaitosten pätevyiden tai osaamisen arviointi ei sisälly Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen lakisääteisiin tehtäviin eikä ole käytännössä mahdollista nykyresurssein. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen korosti, että jos esitys aiheuttaisi täysin ja kokonaan uusia tehtäviä sille, niin esityksen tarkastelu vaatisi perusteellista arviointia muun muassa siitä, että mitä se käytännössä tarkoittaisi ja millaisia mahdollisia lisäresursseja se vaatisi.

Porvoon kaupunki ehdotti, että arviointilaitosten luotettavuuden varmistamiseksi tulisi edellyttää FINAS-akkreditointia aina, kun pätevyysalue kattaa Katakri-vaatimukset tai ISO 27001 -standardin.

Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry korosti tarvetta varmistaa, että suojelupoliisi ottaa huolellisesti yritysturvallisuusselvitystehtävään liittyvän muutoksen huomioon toimintansa suunnittelussa ja ohjauksessa. Kyberala ry painotti, että on välttämätöntä, että yritysturvallisuusselvitysmenettelyä ei muodostu tosiasiallista pullonkaulaa toiminnalle.

Into Certification Oy nosti esille, että arviointilaitoksen luotettavuuden käsitteen määrittelyn keventäminen johtaa arviointien laadun ja riippumattomuuden eriytymiseen toimijoiden välillä. Into Certification Oy totesi, että akkreditointiin perustuva pätevyys on sekä kansainvälisesti tunnustettu että selkeä mittari ja sen heikentäminen luo epävarmuutta viranomaisille ja asiakkaille.

4.2. Huomiot tietoturvallisuuden arviointilaitosten lisäpätevyysien hyväksymisprosessista

Ehdotetusta tietoturvallisuuden arviointilaitosten lisäpätevyysien hyväksymisprosessista (5 § 3 mom) lausui 8 organisaatiota. Liikenne- ja viestintäministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom arviointilaitosten hyväksyntä- ja valvontaviranomaisena, Verohallinto, Maanmittauslaitos, Finnish Information Security Cluster (FISC) – Kyberala ry ja KPMG Oy Ab pitivät tarpeellisena joustavoittaa lisäpätevyysien hakemista ja hyväksymisprosessia.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja Traficom korostivat, että arviointilaitoksilla olisi nykyistä joustavammin mahdollisuus hakea ja saada lisäpätevyksiä ilman, että FINASin akkreditointi ja akkreditoinnin ylläpito pätevyydelle olisi aina pakollinen. Liikenne- ja viestintäministeriö ja Traficom pitivät hyvänä, että tietoturvallisuuden arviointilaitoksen hyväksyntä ensi vaiheessa edellyttäisi jatkossakin aina jonkin pätevyyden akkreditointia. Traficom nosti esille, että akkreditointimenettely varmistaa osaltaan tietoturvallisuuden arviointilaitoksen kyvyn noudattaa johdonmukaisesti tasalaatuisuuden ja vertailukelpoisuuden turvaavia toimintaprosesseja. Traficom painotti, että lisäpätevyystarpeet liittyvät kuitenkin usein säädöksiin ja säädösten soveltamista koskeviin viranomaisohjeisiin ja -menettelyihin, joiden erityisasiantuntemusta on lähinnä kapealla joukolla toimivaltaisia viranomaistoimijoita. Traficom toi esille, että FINASin kansainvälisiin akkreditointistandardeihin perustuva prosessi, joka soveltuu erityyppisten markkinatoimijoiden tasalaatuisen ja vertailukelpoisen arvioinnin pätevyksiin, ei tue lisäpätevyysien erityispiirteitä siinä määrin, että se välttämättä toisi lisäarvoa viranomaiselvitykseen verrattuna. Traficom piti kuitenkin hyvänä, että sääntely mahdollistaa myös FINASin akkreditoinnin käyttämisen lisäpätevyyden osoittamisessa. Traficom piti tärkeänä, että sääntelyssä tuodaan selkeästi esille se, että niissä tapauksissa, joissa FINAS ei ole akkreditoinut pätevyyttä, FINASilla ei ole myöskään pätevyyden seurantaan, ohjaukseen tai valvontaan liittyviä vastuita.

FINAS-akkreditointipalvelu ehdotti, että hyväksytyjen tietoturvallisuuden arviointilaitosten lisäpätevyysien hakuprosessiehdotusta ensisijaisesti muutettaisiin niin, että lisäpätevyysien hakemisessa edellytetään akkreditointia. FINAS-akkreditointipalvelu ehdotti, että jos tämä vaihtoehto ei ole mahdollista, niin silloin lisäpätevyysien hakeminen olisi aina kokonaisuutena Liikenne- ja viestintäviraston vastuulla ja kohde ei voisi myöhemminkään hakea niitä akkreditoituun pätevyysalueeseen. Lisäksi FINAS-akkreditointipalvelu ehdotti, että poistetaan mahdollisuus kuulla FINASia lisäpätevyysien selvittämisessä silloin kun Liikenne- ja viestintäviraston olisi kuultava lisäpätevyyden hyväksyntämenettelyn harkinnassa ja pätevyyden selvittämisessä pätevyyden hyväksymisen kannalta keskeisiä viranomaisia. FINAS-

akkreditointipalvelu painotti, että Euroopan akkreditointijärjestö (EA), mihin FINAS kuuluu, on linjannut, että akkreditointiorganisaatiot eivät voi tarjota ei-akkreditoitua palvelua ja tässä kuulemisessa olisi kyse ei-akkreditoidusta palvelusta, johon FINAS ei ota kantaa.

Porvoon kaupunki toisti ehdotuksen, että arviointilaitosten luotettavuuden varmistamiseksi tulisi edellyttää FINAS-akkreditointia aina, kun pätevyysalue kattaa Katakri-vaatimukset tai ISO 27001 -standardin.

4.3. Muut arviointilaitoslakia koskevat huomiot

Oikeuskanslerinvirasto totesi, että ehdotukseen säätämisyjärjestysperusteluissa sivulla 60 toiseksi viimeisessä kappaleessa todetaan, että ”esityksen edellä kuvatut elinkeinovapauden kannalta merkitykselliset, ja sitä mahdollisesti rajoittavat ehdotukset säädettäisiin kaikki lain tasolla siten, että niiden edellytykset ilmensivät laista”. Oikeuskanslerinvirasto piti perusteltuna, että perusteluissa yksilöitäisiin, mitkä esityksen sisältämistä määräyksistä rajoittavat perustuslaissa suojattua elinkeinovapautta sen sijaan, että vain esitetään, että se olisi mahdollista.

Oikeusministeriö nosti esille, että arviointilaitoslain 7 §:n 1 momentin sanamuotoa on syytä tarkentaa siten, että oikeuden tarkastamiseen säädetään olevan Liikenne- ja viestintävirastolla. Oikeusministeriö totesi, että virastoa voi avustaa asiantuntija. Oikeusministeriö nosti esille, että arviointilaitoslain 13 §:n 1 momenttiin sisältyy luettelo eräistä hallinnon yleislaeista, joita tietoturvallisuuden arviointilaitoksen on laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan noudatettava, mutta esitysluonnokseen tai alkuperäiseen esitykseen ei sisälly varsinaista arviota siitä, miltä osin arviointilaitosten toiminnassa on kysymys julkisen hallintotehtävän hoitamisesta. Oikeusministeriö totesi, että toisaalta 13 §:n 2 momentin perusteluissa katsotaan, että hyväksytyt tietoturvallisuuden arviointilaitoksen arviointilaitoslain mukaisessa toiminnassa olisi kysymys julkisen hallintotehtävän hoitamisesta ja toi esille, että nykyisen lainsäädäntökäytännön mukaan viittausta hallinnon yleislakeihin ei ole välttämätöntä sisällyttää lakiin ja esitysluonnoksen säätämisyjärjestysperusteluihin sisältyvä viittaus julkisuuslain 4 §:n 2 momenttiin on epätarkka. Oikeusministeriö ehdotti, että mikäli arviointilaitosten toiminnassa katsotaan joltain osin olevan kysymys julkisesta hallintotehtävästä, arviointilaitoslain 13 §:ää olisi perusteltua muuttaa siten, että siinä joko kohdennetaan hallinnon yleislakien soveltaminen julkisen hallintotehtävän hoitamiseen tai 13 §:n 1 momentti poistetaan, jolloin hallinnon yleislait tulevat sovellettavaksi oman soveltamisalansa mukaisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriö painotti, että arviointilaitoslain päivittäminen yhdenmukaiseksi arviointilain muutosten kanssa on tärkeää; näin säilytetään arviointiviranomaisten ja tietoturvallisuuden arviointilaitosten tekemien arviointien yhteiset piirteet arvioinnin pyytäjän ja hankkijan kannalta selkeänä.

Liikenne- ja viestintäministeriö toi esille, että arviointilaitosten elinkeinotoimintaan voi heikentävästi vaikuttaa arviointien vapauttaminen muille palveluntarjoajille ja Puolustusvoimien tarkastustoiminnan siirtyminen omalle arviointiviranomaiselle. Liikenne- ja viestintäministeriö painotti, että tästä syystä on tärkeää, että arviointilaitoslakiin ehdotetuilla muutoksilla edistetään arviointilaitosten elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja sitä kautta parantaa pätevien ja luotettavien arviointipalveluiden saatavuutta eri arviointiperusteiden mukaan, jolloin viranomainen ei joudu itse selvittämään arviointitahon luotettavuutta ja osaamista. Liikenne- ja viestintäministeriö toi esille, että arviointien saatavuus on parantunut muutoinkin, kun on hyväksytty kolmas arviointilaitos tekemään Katakri TL IV ja TL III -arviointeja.

Sosiaali- ja terveysministeriö piti hyvänä, että myös muille kuin arviointilaitoksille, luotettaviksi todetuille yrityksille (enintään IV-tasolle), säädettäisiin mahdollisuus tarjota tietoturvallisuuden ja varautumisen arviointipalveluja viranomaisille. Sosiaali- ja terveysministeriö katsoi, että tämä edistää kilpailua ja lisää osaamista, koska arviointeja voi tehdä laajempi joukko, eivätkä arviointivelvoitteet kohdistu ainoastaan harvalukuiselle arviointilaitosten ryhmälle.

KPMG Oy Ab totesi, että esiselvityksessä olleet perustelut muutostarpeelle liittyen arviointien saatavuuteen, kustannuksiin tai resurssointiin perustuivat virheellisiin tietoihin. KPMG Oy Ab painotti, että arviointilaitosten kyky toimittaa arviointeja on hyvällä tasolla ja kustannukset ovat merkityksettömiä valtion IT budjetin ja nykyisen turvallisuustilanteen huomioon ottaen. KPMG Oy Ab toi esille, että merkittävä osuus arviointilaitosten tekemästä työstä on yksityisten yritysten tilaamia ja maksamia.

Into Certification Oy totesi, että perusteluna on käytetty saatavuusongelmia ja korkeita hintoja, mutta markkinatilanne on muuttunut viimeisen vuoden aikana ja kolmas hyväksytty TL III / TL IV-arviointilaitos on tullut markkinoille, jolloin arviointipalveluiden saatavuus on tällä hetkellä hyvä, ja kustannukset ovat merkittävästi alemmat kuin aiemmin. Into Certification Oy totesi, että lakimuutos ei korjaa olemassa olevaa ongelmaa, mutta todennäköisesti luo uusia ongelmia, kun vaatimustasoa lasketaan.

Into Certification Oy totesi, että arviointilaitoksen ja muiden arviointitoimijoiden välinen ero ei käy selväksi arviointilaitoslaista käsin, vaan lakikokonaisuus luo kaksoismarkkinan, jossa osa toimijoista toimii ilman arviointilaitostasoisia vaatimuksia. Into Certification Oy ja KPMG Oy Ab ehdottivat, että kaikille hyväksytyille arviointilaitoksille tulisi antaa oikeus teettää arviointihenkilöstöstä turvallisuusselvitykset, sillä arviointeja ei tosiasiallisesti voi tehdä, ellei turvallisuusselvitystä ole tehty.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficom pitivät tärkeänä viraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksiin ehdotettuja muutoksia (7 §), jotka osaltaan mahdollistavat tietoturvallisuuden arviointilaitosten sekä niiden alihankkijoiden toiminnan riittävän ja uskottavan valvonnan. Liikenne- ja viestintäministeriö ja Traficom tähdensivät, että myös lain 2 §:ään ehdotettu vaatimus Suomeen sijoittautumisesta varmistaa, että arviointilaitosten toiminta on Suomen lainkäyttövallan piirissä ja hyväksyntä, ohjaus ja valvonta voidaan tehdä lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Liikenne- ja viestintäministeriö ja Traficom pitivät tietoturvallisuuden arviointilaitosten hyväksyntä- ja valvontaviranomaisena arviointilaitoslain 9 a §:n ehdotusta alihankinnan reunaehtojen säätämisestä tarpeellisena.

Sosiaali- ja terveysministeriö totesi, että arviointilaitoslakia koskevan ehdotuksen 7 §:ään ehdotetaan liisättäväksi säännös Liikenne- ja viestintäviraston tiedonsaantioikeudesta, joka koskee myös sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien vaatimustenmukaisuuden ohjaamisesta ja valvonnasta vastaavia viranomaisia eli Terveyden ja hyvinvoinnin laitosta ja Lupa- ja valvontavirastoa. Sosiaali- ja terveysministeriö totesi, että se kannattaa ehdotusta.

Maanmittauslaitos toi esille, että arviointilaitoslain 7:§n mukainen oikeus voi edellyttää tietojen saantia myös Maanmittauslaitoksen asiakkaalta.

FINAS-akkreditointipalvelu ehdotti arviointilaitoslain 7 §:stä poistettavan kansallisen akkreditointiyksikön, koska EU 765/2008 edellyttää että kansallisen akkreditointielimen tulee turvata asiakkaan tietojen luottamuksellisuus. FINAS-akkreditointipalvelu painotti, että tämä vaatimus on myös FINAS-akkreditointipalvelun toimintaa ohjaavassa vaatimusstandardissa SFS-EN ISO/IEC 17011:2017, kohdissa 6.2 ja 9.4, joka velvoittaa akkreditointielintä luottamuksellisesti. FINAS-akkreditointipalvelu toi esille, että yleisesti käytetty

menettely on, että valvovalla viranomaisella on oikeus saada nämä tiedot FINAS-akkreditointipalvelun asiakkaalta.

Tuomioistuinvirasto painotti koskien arviointilaitoslain 10 §:ssä säädettyjä arviointiperusteita, että jokainen käytettävä kontrolli ja toimenpide pitää voida perustella organisaation toiminnasta ja sen tarpeesta.

Porvoon kaupunki kysyi, miten kunnat pääsevät käyttämään arviointilaitoslain 13 a §:n mukaiseen turvallisuusselvitysrekisteriin merkittyjä tietoja.

5. Vaikutustenarviointi

Oikeusministeriö totesi, että turvallisuusselvityslakiin ehdotettavat muutokset ovat luonteeltaan teknisiä ja ministeriö pitää niitä perusteltuina.

Oikeusministeriö nosti esille, että ehdotettava sääntely vaikuttaa myös henkilötietojen käsittelyn tietoturvallisuuteen siltä osin kuin viranomaisten tietojärjestelmissä käsitellään henkilötietoja, mutta henkilötietojen suojaan liittyviä näkökohtia ei kuitenkaan ole esityksessä tarkemmin käsitelty. Oikeusministeriö nosti esille, että esitysluonnoksesta puuttuu myös arvio, sisältyykö esitysluonnokseen EU:n yleisen tietosuojasetuksen (EU) 2016/679 soveltamisalalle kuuluvaa sääntelyä, ja miltä osin ehdotetussa sääntelyssä olisi mahdollisesti kyse tietosuojasetukseen sisältyvän kansallisen sääntelyliikumavaran käytöstä. Oikeusministeriö katsoi, että perusteluita tulee täydentää jatkovalmistelussa ja tarvittaessa tietosuojasetuksen kansallisen liikumavaran käyttö tulee kuvata selkeästi ja perustella. Oikeusministeriö painotti, että esitysluonnosta on aiheellista täydentää myös henkilötietojen suojaa koskevalla vaikutustenarvioinnilla. Lisäksi oikeusministeriö katsoi, että sääntämisperusteluita on tarvittavassa laajuudessa täydennettävä henkilötietojen suojan osalta. Oikeusministeriö totesi, että esitysluonnoksessa ei ole käsitelty muutosehdotusten suhdetta tietosuojasetuksessa säädettyihin velvollisuuksiin arvioida ja dokumentoida tietoturvallisuuden varmistaminen henkilötietojen käsittelyssä ja että jatkovalmistelussa esitysluonnosta on aiheellista tarkastella tältä osin.

Ympäristöministeriö piti esityksen vaikutuksen arvioita oikeina. Liikenne ja viestintävirasto Traficom esitti käsityksensä, että yleisesti ottaen keskeiset vaikutukset elinkeino toimintaan ja viranomaisiin on huomioitu asianmukaisesti. Maanmittauslaitos totesi, että vaikutusarviot ovat pääosin realistisia. Kuntaliitto näki, että hallituksen esityksen vaikutusten arviointi on toteutettu kuntien osalta tarkoituksenmukaisesti ja ehdotettu säädäntö tukenee kuntien tietoturvan kehittämistyötä - olettaen, että sen jalkautus onnistuu.

Ympäristöministeriö, Poliisihallitus, Maanmittauslaitos, Etelä-Karjalan hyvinvointialue ja Suomen Akatemia toivat esille, että arviointien lisääntyminen kasvattaa kustannuksia lyhyellä aikavälillä, mutta toisaalta vähvistää pitkällä aikavälillä tietoturvallisuuden tasoa ja viranomaisten varautumiskykyä sekä vähentää vakavien tietoturvahäiriöiden riskiä ja niistä aiheutuvia kustannuksia ja mainehaittaa. Etelä-Karjalan hyvinvointialue painotti, että lakiesitys luo vahvan pohjan riskienhallinnalle ja päätöksenteon läpinäkyvyydelle kokonaisvaltaisen ennakoarvioinnin kautta.

Ulosottolaitos totesi, että arviointitarpeen kasvu vaikuttaa kokonaisturvallisuuden hallintaan ja kasvava arviointimäärä edellyttää lisäresursseja ja aiheuttaa lisää kustannuksia, ellei tavoitteena sitten ole selvittää nykyisillä taloudellisilla - ja henkilöstöresursseilla.

Rikosseuraamuslaitos totesi, että uudistus tulee lisäämään varautumiseen ja jatkuvuudenhallintaan liittyviä kustannuksia koko valtionhallinnon tasolla, mutta virallisten arviointilaitosten määrän lisääntyminen parantaa todennäköisesti tarjontaa, jolloin arviointikustannukset voisivat laskea järjestelmää kohden. Rikosseuraamuslaitos näki, että ehdotuksella kyetään saavuttamaan lainsäädäntöuudistukselle asetetut tavoitteet, joita ovat erityisesti viranomaisyhteistyön sujuvoittaminen ja arviointien saatavuuden parantaminen.

Sosiaali- ja terveysministeriö korosti, että sosiaali- ja terveydenhuollossa asiakastietolaki ja toisiolaki asettavat sektorikohtaisia vaatimuksia tietoturvallisuuden hyväksymisille, joiden kriteerit määrittävät

Terveys- ja hyvinvoinnin laitos. Sosiaali- ja terveysministeriö painotti, että tietoturvaluokituksen vaatimukset perustuvat pääsääntäisesti kansainväliseen standardiin (ISO27000-sarja), mutta lisäksi huomioidaan toiminnalliset ja yhteentoimivuuteen liittyvät vaatimukset. Sosiaali- ja terveysministeriö toi esille, että tavoitteena on, että tietoturvaluokituksen vaatimukset ovat yhtenäiset eri sektoreilla, mutta sektorikohtaisessa lainsäädännössä voidaan lisäksi asettaa toiminnallisia ja yhteentoimivuuteen liittyviä turvallisuusvaatimuksia. Sosiaali- ja terveysministeriö painotti, että sote-sektorilla kasautuneet aineistot, kuten kantapalveluissa ja potilastietojärjestelmissä, muodostavat lähes aina myös TL IV - ja jopa TL III- tason aineistoja. Sosiaali- ja terveysministeriö toi esille tarkennuksena: Toisilaki säätelee sosiaali- ja terveystietojen toissijaista käyttöä lupa- ja sertifiointi menettelyineen, kun taas esityksessä ehdotetut muutokset koskevat viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvaluokitusta ja sertifiointia.

Tulli korosti, että turvallisuusviranomaisen näkökulmasta keskeinen haaste on se, että samat järjestelmät ja toiminnot voivat kuulua usean eri velvoiteperustan piiriin: esimerkiksi arviointilaki, NIS2-direktiivi/kyberturvallisuuslaki, sekä sektorikohtainen erityissääntely, jolloin auditointi- ja arviointitarpeet voivat päällekkäistyä, raportointivaatimukset ja dokumentointiformaatit poikkeavat toisistaan, johdon ja sidosryhmien suuntaan on vaikea perustella useita rinnakkaisia tarkastus- ja arviointikierroksia. Tulli ehdotti, että esityksen perusteluissa mainittaisiin mahdollisuus hyödyntää yhden arvioinnin tuloksia useiden velvoitteiden täyttämiseksi, kunhan arviointiperusteet ja laajuus ovat riittävät.

Poliisihallitus totesi, että uusien arvioiden lisäksi tulee huomioida myös jo aiemmin tehtyjen arviointien päivityminen sekä tekemättömien arviointien tunnistaminen. Poliisihallitus painotti, että tällä arviointien kasaamalla on alussa vaikutusta kustannusten ja tehtävän työn määrään, mutta itsearviointien vakiintuessa arviointimenettelyksi on mahdollista myös kertyvä arviointien velka saatavissa aiempaa parempaan hallintaan. Poliisihallitus katsoi, että salassa pidettävän turvallisuusluokituksen tiedon osalta arviointimenettelyt vaativat tarkennusta.

Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy totesi, että nykyistä laaja-alaisempi arviointilaitosten tarjonta pienentää korkeakoulun keskeisten IT-järjestelmien ja tietoturvan auditointikuluja lisääntyneen tarjonnan myötä. Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy painotti, että korkeakoululla on mahdollisuus hyödyntää valtion viranomaisen vahvistamaa auditointipalvelua joustavammin, koska palveluntarjoajia on enemmän. Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy toi esille, että korkeakoulujen sensitiivisin tieto on pääasiassa salassa pidettävää tietoa julkisuuslain määrittelemällä tavalla, mutta nykyinen arviointilakien esitys ei huomioi riittävästi salassa pidettävien tietojen suojaus- ja varautumiskäytäntöjä, vaan keskittyy enemmän turvaluokiteltuun tietoon.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom painotti, että turvallisuuskriittisten ratkaisujen valmistajien kannalta arviointi- ja hyväksyntätehtävän ja -perusteiden sääntelyperustan luominen ja itsenäinen mahdollisuus hakea hyväksyntöjä esitetyllä tavalla parantaa elinkeinotoiminnan edellytyksiä ja ennakoitavuutta olennaisesti. Traficom arvioi salausratkaisujen ja turvallisuuskriittisten tuotteiden kysynnän kasvavan, mutta valmistajat tarvitsevat EU- ja Nato-markkinoilla Liikenne- ja viestintäviraston hyväksynnän ratkaisuilleen ja suomalaiset yritykset voivat menettää merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia, koska Liikenne- ja viestintäviraston nykyinen resursointi ei riitä vastaamaan valmistajien tarpeisiin. Traficom painotti, että resurssipula johtaa pitkiin odotusaikoihin ja samoista arviointiresursseista on osoitettava asiantuntijat myös suomalaisten viranomaisten kiireellisimmän tarvitsemien tuotteiden järjestelmäkohtaisiin arviointeihin. Traficom toi esille, että viraston rajalliset resurssit hidastavat yritysten vientimahdollisuuksia ja markkinoille

tuloa ja heikentävät niiden kilpailuasemaa, mikä pahimmillaan voi johtaa yritysten toimintojen siirtämiseen pois Suomesta. Traficom painotti, että lisäresursointi tehostaisi arviointitoimintaa, mahdollistaisi useamman tuotteen arvioinnin rinnakkain ja lyhentäisi arviointien kestoa, mikä parantaisi suomalaisten yritysten vientimahdollisuuksia. Lisäksi Traficom totesi, että arviointitoiminnan tehostaminen vahvistaisi myös Suomen asemaa NATO-maana turvallisuuskriittisten ratkaisujen valmistajana ja hyväksyjämaana. Traficom toi myös esille, että EU:n kansainvälisiä tietoturvahyväksyntöjä myöntävän maan aseman eli niin sanotun AQUA-statuksen saaminen edellyttää, että Liikenne- ja viestintävirastolla on kansainväliset vaatimukset täyttävä kansallinen kyvykyys arvioida algoritmeja ja salaustuotteita kansainväliselle SECRET-turvallisuusluokitustasolle.

Oikeusrekisterikeskus ja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus totesivat, että turvallisuuskriittisten ratkaisujen osalta vaikutusten arviointi on puutteellista ja sitä on selvästi valmisteltu lähinnä arviointiviranomaisten näkökulmasta. Oikeusrekisterikeskus ja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus painottivat, että jos salaustuotteiden arviointia siirrettäisiin palveluntarjoajille, ainakin alempien turvallisuusluokitusten osalta ja kun kansallista hyväksyntää ei ole veloitettu, se todennäköisesti kasvattaisi kotimaisen yrityskentän osaamista pitkällä aikavälillä. Oikeusrekisterikeskus ja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus toivat esille, että esitetyn prioriteettilistan perusoikeusvaikutusten arviointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Oikeusrekisterikeskus totesi, että esitetty priorisointi tekee mahdollisesti osan tehtävistä tosiasiallisesti suorittamattomiksi ja tosiasialliset vaikutukset voivat johtaa siihen, että osan viranomaisista, jotka eivät menesty esitetystä priorisoinnista, tietojärjestelmät ovat tietoturvaltaan heikompia. Oikeusrekisterikeskus totesi, että tämä voi välillisesti vaarantaa ko. viranomaisien hallinnon asiakkaiden subjektiivisen perusoikeuden yksityisyydensuojaa.

Helsingin kaupunki korosti, että arviointivelvollisuuden laajeneminen muille viranomaisille, kuin valtion, tuo taloudellisiin vaikutuksiin markkinoiden potentiaalista kasvua arviointilaitosten kannalta ja toisaalta taas kasvavia kuluja viranomaisille ainakin jossain määrin, mutta näitä kustannuksia ei vaikutusten arvioinnissa ole esitetty kovinkaan täsmällisesti. Kuntaliitto ry korosti, että arviointilakien onnistunut toimeenpano edellyttää sitä tukevien kansallisten toimenpiteiden kohdentamista riittävässä määrin valtionhallinnon lisäksi myös hyvinvointialueisiin ja kuntakentän toimijoihin, arviointipalveluita tarjoaviin yrityksiin sekä arviointien tyypillisiin kohteisiin eli kriittisiä ICT-palveluita tarjoaviin yrityksiin.

Porvoon kaupunki totesi, että arviointilaitosten määrän kasvu tarjoaa kunnille mahdollisuuden tiukentaa järjestelmähankintojen vaatimuksia edellyttämällä, että järjestelmät on arvioitu ja hyväksytty. Porvoon kaupunki nosti esille, että velvoite arvioida turvallisuusluokkaan III luokiteltuja tietoja käsittelevät järjestelmät koskee laajasti kriittisiä toimintoja, kuten vesihuoltoa ja liikennejärjestelmiä. Porvoon kaupunki painotti, että on varmistettava riittävät siirtymäajat ja koulutus, jotta kunnat voivat toteuttaa vaatimukset hallitusti. Porvoon kaupunki painotti, että lakiesityksen toimeenpanossa on riski, että kunnat tulkitsevat vaatimuksia eri tavoin, mikä voi johtaa eritasoisin käytäntöihin ja että tarvitaan valtakunnalliset ohjeet ja rahoitusmalli, joka tukee yhdenmukaista toteutusta, sillä nykyinen sirpaleinen ja epävarma asetelma heikentää kyberturvallisuusstrategian mukaista vastetta.

Into Certification Oy totesi, että esitysluonnoksessa on tunnistettu arviointien saatavuuteen ja sääntelyn selkeyteen liittyvät tavoitteet, mutta vaikutusarviointi jää monilta osin yleisluontoiseksi eikä kata kaikkia keskeisiä vaikutusulottuvuuksia, erityisesti arviointien riippumattomuuteen, markkinarakenteen muutoksiin, osaamispuheen säilymiseen ja pitkäaikaisiin turvallisuusvaikutuksiin liittyviä näkökulmia. Into

Certification Oy painotti, että vaikka riskiperusteinen joustavuus voi kohdentaa arviointeja paremmin, se samalla avaa mahdollisuuden järjestelmäkohtaisiin poikkeuksiin ilman ulkopuolista verifiointia. Into Certification Oy korosti, että ehdotettu arviointipalveluiden hajautus voi lyhyellä aikavälillä lisätä saatavuutta, mutta samalla kannustaa hinta- eikä laatu- perusteiseen kilpailuun, mikä heikentää korkeatasoisen arviointikyvykkyyden kannattavuutta. Into Certification Oy ehdotti, että toteutettaisiin täsmällinen vaikutusarvio arviointiekosysteemin muutoksista: palveluntarjoajien määrä, arviointien laatu, osaamistarpeet ja hintatasot.